

Hendrick Avercamp, de winterschilder

Hendrick Avercamp werd in 1585 geboren in Amsterdam. Hij was een zoon van Berent Avercamp en Beatrix Vekemans. In 1586 verhuisde het gezin naar Kampen. Zijn vader kreeg daar een baan als apotheker.

Toen Hendrick een jaar of twee was, ontdekte vader Avercamp dat zijn zoon niet kon horen. Omdat hij doof was, leerde hij ook nooit praten. Hendrick was doofstom. Zijn moeder leerde hem lezen, maar in schrijven had hij niet veel zin. Hendrick tekende liever.

Toen Hendrick twaalf jaar was, ging hij in de leer bij een tekenaar in Kampen. Een pestepidemie in 1603 kostte niet alleen zijn tekenleraar het leven, maar ook zijn vader en zijn oudste broer.

Hendrick ging naar Amsterdam om zich verder te bekwamen in het schilderen.

Hij ging in de leer bij de Deense historie- en portretschilder Pieter Isaacz. Ook maakte hij kennis met het werk van Vlaamse schilders als Pieter Bruegel de oude. Hendrick schilderde vooral

winterlandschappen en vermaak op het ijs. Daar werd hij later wereldberoemd mee. Toch schilderde hij ook andere dingen, maar bijna al zijn schilderijen hebben wel iets te maken met water. Hij hield heel erg van de IJssel, de rivier die door Kampen stroomt. Terug uit Amsterdam bleef hij tot zijn dood in 1634 in zijn ouderlijk huis wonen. Zijn moeder stierf vier maanden voor hem.

Hendrick Avercamp kon niet horen en praten, maar hij kon wel heel goed kijken. Hij schilderde zijn verhalen. Op het schilderij hierboven staan heel veel mensen die plezier maken op het ijs.

Mannen schaatsen met hun liefje. Een paard trekt een slee over het ijs. Hieronder spelen twee heren het kolfspel, waarbij ze met een houten schijf een doel moeten raken. (Net als bij golf.)

Het is winter. De takken van de bomen zijn kaal, er ligt sneeuw op de daken en de lucht is grijs. Het is ijskoud, het water is bevroren. Maar toch krijg je een warm gevoel, omdat al die mensen samen zo'n plezier maken.

Hendrick Avercamp was ook erg geïnteresseerd in mode. Op zijn schilderijen kun je goed zien hoe mensen zich in het begin van de zeventiende eeuw kleedden. Door de lichtere kleuren op de plek waar de lucht en het ijs elkaar raken, lijkt het of je heel ver weg kijkt.

vragen

1. Groeide Hendrick Avercamp op in de hoofdstad van Nederland?

2. Als iemand 'stom' is, wat kan hij of zij dan niet?

3. Weet je nog een andere betekenis (synoniem) van het woord 'stom'?

4. Hendrick had geen zin in schrijven. Vond hij schrijven leuk of niet leuk?

5. Wat doet iemand als hij ergens 'in de leer' gaat?

6. Aan welke besmettelijke ziekte stierven heel veel mensen in 1603?

7. Als een ziekte iemand het leven kost gaat hij...

8. Welke Vlaamse schilder wordt in het stukje genoemd?

9. Welke familieleden stierven eerder dan Hendrick?

10. Wat staat er op bijna alle schilderijen van Hendrick Avercamp?

11. Hoe heet de rivier die door de stad Kampen stroomt?

12. Wat is het verschil tussen een wagen en een slee? (kijk naar het plaatje op pag. 1)

13. Wat gebeurt er met water als de temperatuur een hele tijd onder nul is?

14. Waardoor lijkt het of je heel ver weg kunt kijken op het schilderij?

tekening:
De eendenjager

vul de tegenstelling in:

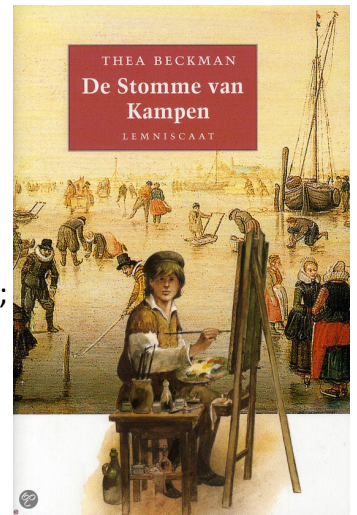
1. In de zomer verlangde Hendrick naar de _____.
2. Een bakker werkt 's nachts en slaapt _____.
3. Avercamp schilderde niet in zwart-wit maar _____.
4. De schilder was niet blind, maar hij was _____.
5. De figuren op zijn schilderijen zijn niet groot maar _____.
6. Water wordt vast als het bevriest en weer vloeibaar als het _____.
7. Avercamp woonde niet in een dorp, maar in een _____.
8. Hendrick ging naar Amsterdam en na zes jaar _____ hij terug naar Kampen.
9. Op ijs kun je uitglijden; het is niet stroef maar _____.
10. Aan het begin van de eeuw kleeadden mensen zich anders dan aan het _____.

Thea Beckman, De stomme van Kampen

Thea Beckman schreef een jeugdboek over het leven van Hendrick Avercamp.

Deze bekende schrijfster schreef veel boeken over andere historische figuren of steden. Ze schreef boeken over Rotterdam en Utrecht, over de honderdjarige oorlog tussen Engeland en Frankrijk en over de kruistochten. Een van haar bekendste boeken is 'Kruistocht in spijkerbroek' (ook verfilmd); een jongen uit de twintigste eeuw reist met een tijdmachine naar de middeleeuwen. Hij gaat mee met een kinderkruistocht. Omdat hij veel dingen weet die mensen in de middeleeuwen nog niet wisten, kan hij veel kinderen redden.

2 Jaar

Boem!!

Barend Avercamp, stadsapotheker te Kampen, grijpt mis en met een harde bons valt zijn leren schoudertas op de grond. De bons maakt de zuigeling Rutger zo aan het schrikken dat hij nauwelijks meer tot bedaren is te brengen. De meid Lientgen komt op dat gekrijs ontsteld aanrennen uit het achterhuis.

'Here, wat gebeurt hier?'

Woedend kijkt moeder Beatrix op naar haar man.

'Wees toch wat voorzigtiger! Je laat dat kind zich een ongeluk schrikken. Kijk, nu wil hij niet meer drinken. Hij is helemaal van streek.'

Ze wiegt de schreeuwende baby in haar armen, probeert hem te sussen. Zuchtend knoopt ze haar jak dicht. Barend kijkt schuldig, en dan pas valt hem iets op.

Terwijl de meid Lientgen zich bukt naar de tas en die voorzichtig op de tafel zet, en Beatrix haar zuigeling stil probeert te krijgen, staart Barend naar zijn andere kind, de kleine Hendrick, tweeënehalf jaar oud, die op de grond zit en onverstoorbaar verdiept is in zijn spel met een houten paardje. Hij reageert niet op het gekrijs van de twee maanden oude Rutger, hij is niet geschrokken van de klap waarmee Barend de tas liet glippen, hij schijnt ook niet te beseffen dat zijn moeder boos is. Hij speelt, geconcentreerd, vol overgave, stil...

Andere kinderen maken tijdens hun spel geluiden, roepen 'hu, hu,' of klakken met de tong. Hendrick niet. Hij laat zijn paardje draven, steigeren, bokken in volmaakte stilte.

Geleidelijk aan gaat Rutgers geschreeuw over in een zielig snikken.

'Ik hoop dat er niets gebroken is,' zegt Lientgen, wijzend op de tas. Barend antwoordt niet. Hij kijkt naar Hendrick en diens stille spel.

zelfportret

De boom in de tuin

De boom in de tuin
rilt van wortel tot kruin.
Wat heeft hij het koud
tot diep in zijn hout.

Zonder zijn blaadjes
is hij zo bloot.
Als dit zo doorgaat,
vriest hij nog dood.

Van de zomer stond hij
nog vol in het blad.
Gek hoor, daar had hij
nu meer aan gehad.

Ging het maar sneeuwen,
wat lijkt me dat fijn.
Dan zou het een boom
met een bontjas aan zijn.

Koos Meinderts (uit: verdriet is drie sokken)

vragen:

1. In welk seizoen speelt dit gedicht zich af?

2. Wat staat er over dit seizoen in de tekst?

3. Welke tegenstelling zit er in een bontjas van sneeuw?

